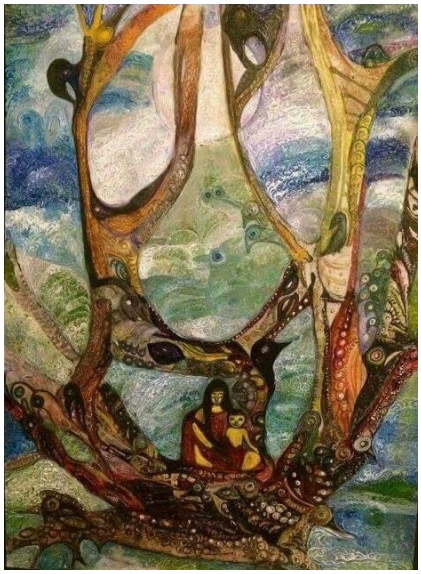
Írta: Hemrik László,
2017. június 15. csütörtök, 20:10 -

Apuleius szerint a Csend egy arc nélküli ember, fején kalap, meztelen testén csupán egyetlen keresztbe vetett farkasbőr. Egész testét szemek és fülek borítják: mert kevesebbet kell beszélni, de annál többet hallgatni és látni (lásd még Cesare Ripa Iconologiáját).

Még az is megeshet, hogy nem mi nézzük Lakatos Klára rajzait, hanem a rajzokon látható szemek néznek bennünket, lelkes fecsegőket. Ideje végre elbizonytalanodnunk, zavarba jönnünk a tágra nyílt pupillák előtt. Viselkedjünk bölcsen, szálljunk magunkba, a nagyeladások helyett adjunk esélyt a valódi megértésre. Ha van egyáltalán megértés.

De lennie kell, még akkor is, ha a megértés nem ismeri a befejezettséget, a lezárást, a dolgok kipipálásának hanyag eleganciáját. Nem kell megijedni túlzottan, mert a megértés nem csodás, intellektuális képesség, jóval inkább erkölcsi hozzáállás függvénye (persze ezt sem adják ingyen). Ezek a rajzok variációk a megértésre; másként: nyitottak a világra.

A művész hol folyammá szélesed, hol érként szaladó vonalai (ezek az ösztönös, szabad legyen mondani, feminin gesztusok) olyan alakzattá állnak össze, mely igen mélyről jövő fundamentumra az egyén, de egy nagyobb közösség lelkiségének is. Erre a fundamentumra pedig bátran lehet építkezni, meg lehet pakolni alaposan.

Lakatos az emberi test helyett - többnyire – a fákat borítja be kíváncsi-stilizált szemekkel. A fa visszatérő eleme az őstörténeteknek, ízig-vérig folklorisztikus jelenség, melynél semmi sem szemlélteti jobban az emberi fajnak a világ szerkezetében elfoglalt szerepét, az emberi

közösség egymásrautaltságának, összetartozásának eszméjét. A fa gyökérzete, ágrendszer, bonyolult kapcsolati rendszert jelöl, de nem a kibernetika racionalizmusával. Nem véletlen, hogy a rajzok stílusában tetten érhető a narrativitás, a mesélőkedv egészén a Jankovics-féle animációs film rendkívül dinamikus népiességéig.

Akár Lakatos Klára is mondhatná a pszichológusok standard mondatát: „most képeket mutatok, és Ön megmondja, hogy mit lát rajtuk”. Sorozatai olyan Rorschach-tesztek, melyekben nem „formákat” kell bizonyos foltokban, alakzatokban belelátni, hanem ugyanazon motívum (ez lenne a fa kvázi) mellé kell hangulatokat, szellemi tartalmakat társítani tetszés szerint – szabad a pálya: hasonlóan hozzánk…van úgy, hogy tüskés, szúrós, igen harcias; van úgy, hogy alázatos, szomorú(fűz); hol riasztó, hol bájosabb szellemeket idéz; itt vicces ott keser; emitt sivatag szárítja el, amott nagyot lélegző tüdő a koronája; időnként antik pompába tetszeleg (mire is jó a sok apró voluta!); néha nő, néha férfi; máskor egyre messzebb merészkedik, absztrahálódik, elveszti archetipikus jellegét; olykor szürreális hangulatot áraszt, míg máskor feszesebb, néha lazább, könnyedébb, néha viszont egészen drámai, balladisztikus, olykor a tragédiát s a gyászt jeleníti meg…és még sorolhatnám mennyi csodára képes, milyen belső tereket – néha tényleg valódi térélményben részesülünk – szervez maga köré, milyen érzelmi vektorokat indít útjára.

Mint már említettem, Lakatos Klára képein felsejlik az emocionális nő, de a tudatos, közösségét vállaló ember is. A művész nem szakad el közösségének művészi hagyományaitól, egyszerre figyeli (a megannyi szem) annak állandóságát, miként a világ változásait, melyben a kultúra is mindig módosulni kényszerűl. Nincs elszakadás, de van igyekezet ami a a megtartva meghaladva elvére épül. Az örökség kitágításának igyekezete ez egy univerzálisabb szemlélet felé. Mit kívánhatunk mást, mint kitartást ehhez a munkához.

Forrás: Hemrik László, Élet és Irodalom, 2002 november 1. 44. szám

***

Lakatos Klára 1968-ban született Csengerben. Gyermekéveit Tyukodon töltötte. 1982-ben Budapesten kereskedelmi szakmunkásképzőben tanul tovább. Ezt követően a budapesti Szabó Ervin gimnázium esti tagozatán leérettségizik, és a Pécsi Tudományegyetem művelődésszervező szakán szerez egyetemi diplomát. Ebben az időben kezd el rajzolni. Nagy hatással vannak rá Bari Károly, Szécsi Magda és Pongor Béri Károly (David Berry) alkotásai. R. Lakatos Klára művésznéven első korszakában, 1996-tól fákat ábrázoló fekete tollrajzokat készít, melyeket szolnoki Csanya Zsolt költő versei ihletnek. Alkotásaiból több kiállítás nyílt. 2001-ben a roma parlament Balázs János galériájában mutatkozott be, ugyanebben az évben az élet és irodalom lapjain is megjelennek munkái. Saját mesekötetét, illetve szolnoki Csanya Zsolt „napló-kísérlet” című verseskötetét is illusztrálják alkotásai. 2007-ben az Athe Sam roma összművészeti fesztiválon szerepel a „vizuális lények” című csoportos kiállításon az általa vezetett napraforgó gyermek csoporttal közösen állította ki munkait. Az Amaro Drom, a Kethano Drom és a Lungo Drom roma folyóiratok folyamatosan közölték alkotásait, 2009-ben az igaz szó című újságban voltak rajzai. Számos kiállítást tud maga mögött. Jelenleg a Napénekéj Művészeti Csoport vezetője és gyerekeknek tart művészeti foglalkozásokat.